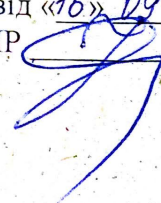

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра іноземних мов

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «16» 09 2025 № 1
Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

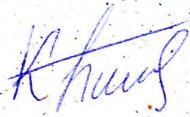
**Робоча програма
навчальної дисципліни
«Латинська мова»**

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання
галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями)
освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно)»
статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» складена на основі освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» першого (бакалаврського) освітнього рівня галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями), затвердженої Вченою радою Університету 29.05. 2025 року (протокол № 15).

Укладач:

В. КУЛЬЧИЦЬКИЙ, доцент, кандидат
філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов

Гарант ОП
«Германські мови
та літератури (переклад включно)»

І. КОВАЛЬЧУК,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов

Програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою іноземних мов, протокол від «26» 08 2025 № 1

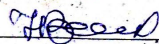
Завідувач кафедри

Л. ВОЛКОВА, к.пед.н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «26» 08 2025 № 1

Голова вченої ради факультету
соціально-гуманітарних технологій
спорту та реабілітації

Н. ЗИКУН, доктор наук з соціальних
комунікацій, професор

Завідувач навчально-методичного відділу

Г. ГРИЩУК,
доктор філософії

Ресстраційний № _____

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	7
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	17
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	20
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	22

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Латинська мова» є обов'язковою для студентів спеціальності В11 – Філологія та спрямована на формування базових знань і практичних навичок у читанні, перекладі та аналізі латинських текстів. Особлива увага приділяється граматичним структурам, лексиці, фонетиці та синтаксису класичної латини, а також її ролі у розвитку європейських мов і культурної спадщини.

«Латинська мова» є складовою частиною дисциплін гуманітарного циклу загальної підготовки. Вивчення латинської мови пов'язане із спеціальними дисциплінами, без яких неможлива фактична підготовка майбутніх спеціалістів-філологів. Латинські лексеми набули поширення в мовах усіх країн, у тому числі і в сучасній українській мові. Активне засвоєння інтернаціональної лексики та фразеології – це важливе завдання філолога, який вивчає латинську мову. Вивчення латинської мови не тільки розкриває історію семантики слів, процеси словотворення, але й сприяє розширенню загальнокультурного та загальномовознавчого рівня майбутніх фахівців. Оскільки латинська мова класичного періоду досягла завершеності й системності в утворенні морфологічних форм та синтаксичних конструкцій, вона стала еталоном, нормою літературної мови завдяки яскравій виразності, винятковому лаконізму та стилістичній різноманітності.

Метою дисципліни є розвиток мовної компетенції, філологічної ерудиції та навичок перекладу, що є важливими для подальшого опанування германських мов і літератур. Оволодіння нормативною граматикою латинської мови, формування у студентів уявлень про вплив латинської мови на розвиток сучасних європейських мов, вироблення умінь читати, перекладати та аналізувати латинські тексти.

Завдання навчальної дисципліни.

Досягненню поставленої мети сприяє вирішення таких завдань:

1. Викласти студентам систему теоретичних знань з фонетики, морфології, лексики, словотворення, синтаксису латинської мови; сформувати знання про:

- граматичні категорії іменника, прикметника, числівника, займенника, дієслова;
- граматичні синоніми та омоніми;
- функціональну семантику іменних та дієслівних форм (значення форм прямих та непрямих відмінків, однини та множини, форм часу, способу, стану дієслів);
- особливості узгодження підмета та присудка у простому реченні; узгодження часів і способів у системі складного речення.

2. Сформувати у студентів лексичний мінімум (бл. 500 кореневих слів і 150 крилатих висловів).

3. Виробити у студентів навички читати, перекладати латинські тексти, виконувати граматичний аналіз речень, визначати граматичні форми в контексті та поза контекстом, визначати функціональну семантику іменних та дієслівних форм, адекватно відтворювати при перекладі граматичні конструкції, встановлювати формальні та функціонально-семантичні відношення між граматичними явищами, віднаходити відповідники граматичних явищ в інших мовах.

4. Закріплювати, систематизувати, розширювати знання загальномовознавчих понять.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Латинська мова» має тісні міждисциплінарні зв'язки з такими навчальними дисциплінами:

- Історія мов та мовознавство – для розуміння походження та розвитку європейських мов;
- Германські мови – для порівняльного аналізу граматичних структур та лексики;
- Літературознавство та класична філологія – для опанування читання та інтерпретації античних текстів;
- Перекладознавство – для розвитку навичок перекладу та застосування латинської термінології у професійних ситуаціях;

Міждисциплінарні зв'язки сприяють поглибленню знань студентів, формуванню професійних компетентностей і розвитку мовної та культурної ерудиції.

Методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні, наочні, практичні методи;
 - індуктивний та дедуктивний методи;
 - творчі, проблемно-пошукові методи;
 - індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача, самостійна робота;
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - методи стимулювання інтересу до навчання;
 - методи стимулювання обов'язку та відповідальності.
3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод усного контролю;
 - письмовий контроль;
 - тестові методи;
 - контрольна перевірка;
 - екзамен.

Форми організації занять:

Вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» здійснюється у наступних формах:

- **Практичні заняття** – спрямовані на формування та розвиток навичок усного і письмового мовлення латинською мовою, а також на застосування фахової термінології у професійних і міждисциплінарних ситуаціях;
- **Самостійна робота студентів** – передбачає опрацювання автентичних латинських текстів, виконання індивідуальних завдань, підготовку письмових робіт і презентацій, роботу з електронними ресурсами, зокрема через систему дистанційного навчання MOODLE;
- **Індивідуально-консультаційна робота** – спрямована на поглиблення знань латинської мови, виконання завдань науково-дослідного характеру та усунення індивідуальних труднощів у вивченні дисципліни.

Форми та засоби діагностики результатів навчання

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Латинська мова» здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю з використанням таких засобів діагностики:

- **Поточний контроль** – усне опитування, виконання тестових завдань та вправ, презентації, робота з автентичними латинськими текстами;
- **Самостійна робота** – підготовка есе, рефератів, звітів, глосаріїв, аналіз професійно орієнтованих матеріалів латинською мовою;
- **Підсумковий контроль** – по закінченню вивчення дисципліни проводиться екзамен, що передбачає перевірку сформованості мовних і комунікативних умінь у професійних та міждисциплінарних ситуаціях, знання латинської термінології та вміння працювати з автентичними фаховими текстами.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -4	Обов'язкова	
Модулів - 1	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр:	
Змістових модулів - 2	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120	Практичні:	
	48 год.	8 год.
	Самостійна робота:	
	70 год.	110 год.
	Індивід. – консультац. робота:	
	2 год.	2 год.
	Вид підсумкового контролю:	
	Екзамен	Екзамен

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.	
ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	
ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.	
СК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	
СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	
СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції і (год.)	Практи чні заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівниц твом викл адача (год.)	СРС (год.)	Всього о (год.)
МОДУЛЬ I =4 кредита (120 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-6)						
T.1	Місце латинської мови в системі ідоєвропейських мов. Фонетика. Алфавіт. Правила вимови голосних. Диграфи і дифтонги. Вимова приголосних. Наголос. Правила читання		4		6	10
T.2	Латинські запозичення у англійській, німецькій та французькій мовах. Іменник. Граматичні категорії іменників. Поділ іменників на відміни. Словникова форма іменників. I та II відміни іменників.		4		6	10
T.3	Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I – II відміни. Займенник. Займенники особові, зворотний, присвійні.		4		6	10
T.4	Дієслово: загальна характеристика. Граматична будова латинської мови як флективно-синтетичної. Граматичні категорії дієслова. Основні словарні форми дієслова. Основи дієслова. Наказовий спосіб. Лексикографія дієслова.		4		6	10
T5	Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів/Синтаксис простого речення (граматичний аналіз і переклад). Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.		4	1	6	11
T.6	Nomen substantivum. III відміна іменників. Відмінкові закінчення приголосного типу. Відмінкові закінчення голосного типу. Прикметники III відміни.		4		5	9
Форма контролю: поточна модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 20хв.)						
Всього по ЗМ 1		0	24	1	35	60

ЗМ 2 (Теми 7-12)						
T.7	Nomen substantivum. IV і V відміни іменників. Незмінні частини мови Прислівник. Займенник. Сполучник.		4		6	10
T.8	Часи системи perfectum (активний стан): Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativiactive. Часи системи perfectum (пасивний стан): Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativiactive		4	1	6	11
T.9	Відкладні та напіввідкладні дієслова, неправильні дієслова.		4		6	10
T.10	Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Описові ступені порівняння.		4		6	10
T.11	Числівник Утворення кількісних числівників. Утворення порядкових числівників. Відмінювання числівників		4		6	10
T.12	Неособові (іменні) форми дієслова. Синтетичні неособові форми дієслова. Аналітичні неособові форми дієслів. Особливості латинського синтаксису.		4		5	9
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40хв.)						
Всього по ЗМ 2:		0	24	1	35	60
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		0	48	2	70	120

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції ї (год.)	Практи чні заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівниц твом вик ладача (год.)	СРС (год.)	Всього о (год.)
МОДУЛЬ І =4 кредита (120 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-2)						
T.1	Місце латинської мови в системі ідоєвропейських мов. Фонетика. Алфавіт. Правила вимови голосних. Диграфи і дифтонги. Вимова приголосних. Наголос. Правила читання		2		6	8
T.2	Латинські запозичення у англійській, німецькій та французькій мовах. Іменник. Граматичні категорії іменників. Поділ іменників на відміни. Словникова форма іменників. I та II відміни іменників.				8	8
T.3	Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I – II відміни. Займенник. Займенники особові, зворотний, присвійні.				8	8
T.4	Дієслово: загальна характеристика. Граматична будова латинської мови як флективно-синтетичної. Граматичні категорії дієслова. Основні словарні форми дієслова. Основи дієслова. Наказовий спосіб. Лексикографія дієслова.		2		10	12
T5	Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів/Синтаксис простого речення (граматичний аналіз і переклад). Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.			1	10	11
T.6	Nomen substantivum. III відміна іменників. Відмінкові закінчення приголосного типу. Відмінкові закінчення голосного типу. Прикметники III відміни.				10	10
Всього по ЗМ 1			4	1	52	57
ЗМ 2 (Теми 7-12)						
T.7	Nomen substantivum. IV і V відміни іменників. Незмінні частини мови Прислівник. Займенник. Сполучник.				10	10

T.8	Часи системи perfectum (активний стан): Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativiactive. Часи системи perfectum (пасивний стан). Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativiactive.		2	1	10	13
T.9	Відкладні та напіввідкладні дієслова, неправильні дієслова.				10	10
T.10	Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Описові ступені порівняння.				10	10
T.11	Числівник. Утворення кількісних числівників. Утворення порядкових числівників. Відмінювання числівників.		2		8	10
T.12	Неособові (іменні) форми дієслова. Синтетичні неособові форми дієслова. Аналітичні неособові форми дієслів. Особливості латинського синтаксису.				10	10
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40хв.)						
Всього по ЗМ 2:		0	4	1	58	63
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:			8	2	110	120

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Місце латинської мови в системі ідоєвропейських мов. Фонетика. Алфавіт. Правила вимови голосних. Диграфи і дифтонги. Вимова приголосних. Наголос. Правила читання.

План практичного заняття

1. Вступ. Поняття “латинська мова”. Періодизація. Основні пам’ятки.
2. Латинський алфавіт.
3. Вимова голосних та приголосних звуків.
4. Дифтонги і диграфи та їх вимова.
5. Окремі буквосполучення та особливості їх вимови.
6. Поділ на склади. Правила довготи і короткості голосних і складів.
7. Наголос.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вивчити напам’ять алфавіт.
2. Виконати вправи на читання.
3. Прочитати латинські сентенції.
4. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 10; 12; 14; 15; 18; 19]

Тема 2. Латинські запозичення у англійській, німецькій та французькій мовах. Іменник. Граматичні категорії іменників. Поділ іменників на відміни. Словникова форма іменників. I та II відміни іменників.

План практичного заняття

1. Загальні відомості про іменник. Граматичні категорії іменника.
2. Поділ на відміни. Словниковий запис іменника.
3. I відміна іменників. Парадигма відмінювання.
4. Відмінювання дієслова «esse» у теперішньому часі.
5. Синтаксис відмінків.
6. Контрольний диктант.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Виписати із словника по 5 іменників на кожную відміну, визначити основу для кожного іменника.
2. Перекласти речення. Визначити граматичну основу та зробити граматичний розбір речення.
3. Провідміняти іменники в однині та множині, перекласти відмінкові форми.
4. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 7; 8; 10; 12; 14; 15; 18; 19]

Тема 3. Прикметник. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I – II відміни. Займенник. Займенники особові, зворотний, присвійні.

План практичного заняття

1. Загальні відомості про прикметники.
2. Граматичні категорії прикметника.
3. Парадигма відмінювання.
4. Займенники особові, зворотний, присвійні.
5. Контрольний диктант.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Виписати із словника по 3 іменники на кожную відміну, визначити основу для кожного іменника.
2. Перекласти речення. Визначити граматичну основу та зробити граматичний розбір речення.
3. Провідміняти прикметники в однині та множині, перекласти відмінкові форми.
4. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 9; 10; 12; 14; 15; 18; 19]

Тема 4. Дієслово: загальна характеристика. Граматична будова латинської мови як флективно-синтетичної. Граматичні категорії дієслова. Основні словарні форми дієслова. Основи дієслова. Наказовий спосіб. Лексикографія дієслова.

План практичного заняття

1. Загальні відомості про дієслово. Граматичні категорії дієслова.
2. Поділ на дієвідміни. Словниковий запис дієслова. Дієслівні основи.
3. Утворення форм наказового способу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Виписати із словника по 5 дієслів на кожную відміну, визначити основу інфекта, перфекта та супіна для кожного дієслова.
2. Перекласти речення. Визначити граматичну основу та зробити граматичний розбір речення.
3. Провідміняти дієслова в *praesens indicativi activi*, перекласти особові форми.
4. Утворити для поданих дієслів форми наказового способу.
5. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 11; 12; 14; 15; 18; 19]

Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів/Синтаксис простого речення (граматичний аналіз і переклад). Минулий та майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.

План практичного заняття

1. Утворення *praesens indicative activi*.
2. Утворення *praesens indicative passivi*.
3. Синтаксис простого речення. Порядок слів.
4. Алгоритм перекладу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Виписати із словника по 5 дієслів на кожную відміну, визначити основу інфекта, перфекта та супіна для кожного дієслова.
2. Перекласти речення. Визначити граматичну основу та зробити граматичний розбір речення.
3. Провідміняти дієслова в *praesens indicativi activi*, перекласти особові форми.
4. Вивчити 10 крилатих висловів.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Теперішній час дійсного способу активного та пасивного станів
2. Синтаксис простого речення.
3. Порядок слів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 12; 13; 14; 15; 18; 19]

Тема 6. Nomen substantivum. III відміна іменників. Відмінкові закінчення приголосного типу. Відмінкові закінчення голосного типу. Прикметники III відміни.

План практичного заняття

1. Рід іменників III відміни. Винятки з правил про рід.
2. Приголосний тип іменників III відміни.
3. Голосний тип іменників III відміни.
4. Мішаний тип іменників III відміни.
5. Зміни основи в називному та в непрямих відмінках. Сигматичний та асигматичний номінатив.
6. Прикметники трьох, двох та одного закінчення. Парадигми відмінювання. Винятки.
7. Узгодження прикметників з іменниками.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості відмінювання деяких іменників III відміни. Найважливіші винятки іменників III відміни.
2. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (participium praesentis activi). Утворення, значення та переклад.
3. Синтаксис відмінків: Ablativus causae, qualitatis. Dativus finalis. Dativus duplex.
4. Провідміняти іменники, перекласти відмінкові форми.
5. Узгодити прикметники з іменниками.
5. Провідміняти словосполучення, перекласти відмінкові форми.
6. Знайти форму nom.sing. за формою gen.sing., утворити форму nom. та nom. pluralis.
7. Визначити відмінкові форми іменників, перекласти українською мовою.
8. Утворити дієприкметники теперішнього часу активного стану від дієслів.
9. Перекласти речення, зробити граматичний розбір.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 12; 14; 15; 16; 18; 19]

Змістовий модуль 2. Морфологія та основи синтаксису.

Тема 7. Nomen substantivum. IV і V відміни іменників. Незмінні частини мови Прислівник. Займенник. Сполучник.

План практичного заняття

1. Відмінювання іменників IV відміни.
2. Відмінювання іменників V відміни.
3. Утворення прислівників.
4. Вживання прийменників.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Провідміняти іменники IV та V відмін.
2. Провідміняти словосполучення.
3. Перекласти речення, зробити граматичний розбір.
4. Визначити латинську основу слів: меліорація, оптимізм, песимізм, майор, максималіст, мінімаліст, плюралізм. Добрати відповідники з англійської, німецької, французької чи іспанської мов.
5. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 12; 14; 15; 17; 18; 19]

Тема 8. Часи системи perfectum (активний стан): Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativiactive. Часи системи perfectum (пасивний стан). Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativiactive.

План практичного заняття

1. Суфікси часових форм минулого і майбутнього часу. Сполучні голосні.
2. Утворення активного і пасивного стану минулого недоконаного (*imperfectum*) і майбутнього недоконаного (*futūrum I*). Особливості утворення особових форм.
3. Відмінювання дієслова *esse* в *imperfectum indicativi activi et passivi* та *futurum I indicativi activi et passivi*.
4. Систематизація та узагальнення (I-I відміни, система інфекта).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Провідміняти дієслова в *imperfectum indicativi activi et passivi* та *futurum I indicativi activi et passivi*, перекласти особові форми.
2. Визначити форми дієслів, перекласти українською мовою.
3. Перекласти текст **DeGallis**, зробити граматичний розбір кожного речення, поставити дієслова у формі майбутнього часу.
4. Перше речення з тексту поставити в усіх часах системи інфекта в однині та множині.
5. Вивчити 10 крилатих висловів.

План індивідуально- консультаційної роботи

1. Провідміняти дієслова в *imperfectum indicativi activi et passivi* та *futurum I indicativi activi et passivi*, перекласти особові форми.
2. Визначити форми дієслів, перекласти українською мовою.
3. Перекласти текст **DeGallis**, зробити граматичний розбір кожного речення, поставити дієслова у формі майбутнього часу.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 12; 14; 15]

Тема 9. Відкладні та напіввідкладні дієслова, неправильні дієслова.

План практичного заняття

1. Відкладні дієслова та їх відмінювання.
2. Напіввідкладні дієслова та їх відмінювання.
3. Неправильні дієслова. Відмінювання дієслів..

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Провідміняти дієслова в
2. Визначити форми дієслів, перекласти українською мовою.
3. Перекласти текст **DeScythia** зробити граматичний розбір кожного речення, поставити дієслова у формі майбутнього часу.
4. Перше речення з тексту поставити в усіх часах системи інфекта в однині та множині.
5. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 9; 10; 12; 14; 15; 18; 19]

Тема 10. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Описові ступені порівняння.

План практичного заняття

1. Вищий ступінь порівняння (*gradus comparatīvus*).
2. Найвищий ступінь порівняння (*gradus superlatīvus*).

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Суплетивні ступені порівняння прикметників.
2. Особливості утворення вищого і найвищого ступенів порівняння від деяких прикметників на -er, -ilis, -dīcus, -fīcus, -vōlus.
3. Законспектувати теми: IV відміна іменників, V відміна іменників.

4. Парадигми відмінювання прикметників у вищому і найвищому ступенях порівняння. Genetivus partitivus, ablativus comparationis.
5. Утворити вищий і найвищий ступені порівняння від прикметників.
6. Визначити ступінь порівняння прикметника, рід, число, відмінок і перекласти українською мовою.
7. Перекласти речення, зробити граматичний розбір.
8. Визначити латинську основу слів: меліорація, оптимізм, песимізм, майор, максималіст, мінімаліст, плюралізм. Добрати відповідники з англійської, німецької, французької чи іспанської мов.
9. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 12; 14; 15; 18; 19]

Тема 11. Числівник Утворення кількісних числівників. Утворення порядкових числівників. Відмінювання числівників.

План практичного заняття

1. Розряди числівників. Числівники кількісні (cardinalia) і порядкові (ordinalia).
2. Утворення і відмінювання кількісних і порядкових числівників.
3. Особливості числівників 1, 2, 3 і 1000.
4. Узгодження числівників з іменниками.
5. Розділові (distributiva) і прислівникові (adverbia) числівники.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Провідміняти словосполучення, перекласти відмінкові форми.
2. Визначте відмінок і число числівників.
3. Запишіть словами кількісні числівники: 24, 35, 46, 58, 67, 79, 80, 99, 124, 356.
4. Запишіть латинською мовою дату свого народження, використовуючи орудний часу (ablativustempōris).
5. Перекласти текст *Summarium historiae Romanae*. Зробити синтаксичний та граматичний розбір. Вивчити *Gaudeamus*.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 10; 13; 14; 15; 18; 19]

Тема 12. Неособові (іменні) форми дієслова. Синтетичні неособові форми дієслова. Аналітичні неособові форми дієслів. Особливості латинського синтаксису.

План практичного заняття

1. Неособові (іменні) форми дієслова
2. Інфінітиви. Вживання інфінітива
3. Дієприкметники.
4. Герундій. Вживання герундія
5. Поняття про герундив..
1. Вживання часів індикатива.
2. Синтактичні звороти.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Утворити неособові форми дієслів: video, vidi, visum, videre.
2. Зробити граматичний аналіз і переклад речень.
3. Прочитати і перекласти текст *De Troiacapta*
4. Вивчити 10 крилатих висловів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 5; 6; 8; 9; 10; 12; 14; 15; 18; 19]

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Правила читання та наголосу
2. Іменник. Граматичні категорії іменників.
3. Прикметник. Граматичні категорії прикметника.
4. Дієслово. Граматичні категорії дієслова.
5. Preasensindicativetpassivi
6. Nomensubstantivum. III відміна іменників.
7. Незмінні частини мови: прислівник, прийменник, сполучник.
8. Часи системи perfectum (активний стан та пасивний стан).
9. Відкладні та напіввідкладні дієслова, неправильні дієслова.
10. Прикметник. Ступені порівняння прикметників.
11. Числівник.
12. Особливості латинського синтаксису.
13. Фонетика. Алфавіт. Правила вимови голосних. Наголос.
14. Іменник. Граматичні категорії іменників. Словникова форма іменників.
15. Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками.
16. Дієслово. Граматичні категорії дієслів. Основні форми дієслова.
17. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів
18. Наказовий спосіб теперішнього часу.
19. Наказовий спосіб майбутнього часу.
20. Займенники: особові, зворотний, вказівні.
21. FuturumIndicativetpassivi,
22. Imperfectumindicativetpassive.
23. Ступені порівняння прикметників.
24. Інфінітивні звороти.
25. Неправильні дієслова.
26. Числівник. Розряди числівників. Римські цифри. Римський календар.
27. Словотворення. Основні способи творення слів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 7.1

Модулі	Змістовний модуль 1						Допуск – 50 балів Екзамен - 50 балів Загальна оцінка з курсу - 100 балів
Загальна кількість балів за змістовим модулем №1	18						
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	
Практичне заняття	3	3	3	3	3	3	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи						
Модулі	Змістовний модуль 2						
Загальна кількість балів за змістовим модулем №2	18						
Теми	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	
Практичне заняття	3	3	3	3	3	3	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	5						
Індивідуально-консультаційна робота	4						
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5						

Модулі	Змістовний модуль 1					
Загальна кількість балів за змістовим модулем №1	16					
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6
Практичне заняття	8			8		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи					
Модулі	Змістовний модуль 2					
Загальна кількість балів за змістовим модулем №2	16					
Теми	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12
Практичне заняття		8			8	
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи					
Модульна контрольна робота	5					
Індивідуально-консультаційна робота	8					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

Допуск – 50 балів

Екзамен – 50 балів

Загальна оцінка з курсу – 100 балів

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях (денна/заочна форма навчання)

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 1.5 бали (табл. 7.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максимальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1.5 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Формою проміжного поточного контролю є модульна контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі та оцінюється від 0 до 5 балів (табл. 7.2).

Таблиця 7.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1

Тестовий блок	3
Практичні завдання	1
Всього	5

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі реферату, презентації, проєктів або в інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 7 балів (табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовлення по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	4 (8)
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовлення презентації.	2 (4)
Не написання реферату та презентації по ньому.	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 7.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
2	Практичне заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

Основна

1. Бучко Г. Є., Галаса О.І. Латинська мова: посібник для студентів гуманітарних спеціальностей. / Бучко Г.Є., Галаса О.І. - Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. – 158 с.
2. Волощук Марія Володимирівна. Латинська мова [Текст] : підручник / Марія Волощук, Василь Волощук, Олексій Сафроняк ; за заг. ред. М. Волощук ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Вид. 3-тє, допов. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023.
3. Макар Інеса Степанівна. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов [Текст] : навч.-метод. посіб. / І. С. Макар, О. В. Любімова ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. - 192 с.
4. Сусол Л. О. Латинська мова [Текст] : навч. посіб. / [Л. О. Сусол, Е. О. Цитович] ; Одес. держ. аграр. ун-т. - Одеса : Бондаренко М. О. [вид.], 2019. - 102 с
5. Фрумкіна Арина. Латинська мова (для студентів філологічних спеціальностей) [Текст] : навч. посіб. / Арина Фрумкіна, Ганна Адамова, Людмила Кривда ; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. герман. та схід. мов і пер. - Одеса : Бондаренко М. О., 2024. - 199 .
6. Чакал, Інеса Степанівна. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов [Текст] : навч.-метод. посіб. / І. С. Чакал, О. В. Любімова ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - 2-ге вид., виправл. та допов. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. - 195 с.

Допоміжна

7. Горецька Христина Володимирівна. Латинська мова [Text] : навч. посіб. / [Х. В. Горецька, І. І. Барнич] ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : ЛТЕУ, 2019. - 215 с.
8. Латинська мова [Текст] : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 035 "Філологія" / [уклад.: О. В. Ковтун, В. І. Кульчицький, Н. І. Хайдарі] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2021. - 86, [2] с
9. Тарасова Г. М. Латинська мова для юристів [Текст] = *Lingua Latina iuridicialis* : підручник / Г. М. Тарасова ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Гельветика, 2020. - 343 с
10. Шаманова Наталія Євгенівна. Латинська мова [Текст] : навч. посіб. з вивч. дисципліни / Н. Є. Шаманова ; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. - Миколаїв : НУК, 2021. - 141 с.
11. Хайнц Адам (1914–1984). Латинська мова [Текст] : навч. посіб. / Адам Хайнц ; пер. із пол. мови О. М. Кобякова, І. К. Кобякової ; Сум. держ. ун-т. - Суми : Сум. держ. ун-т, 2020. - 142 с.

Інтернет-ресурси

12. Латинский портал. – URL: <http://linquaeterna.com>.
13. Licoppe G. Pourquoi le latin aujourd’hui? . – URL: <http://www.latinitatis.com/latinitas/textus/latin.htm>
14. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
15. Уроки: Латинську – українську. – URL:<http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
16. Латинська мова в Україні (історичний екскурс). – URL: http://bko.com/book_21_glava_65_%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BD%D1%82_2.html

Міжнародні видання

17. Virginia Evans. Latin Writing // Teacher’s Book.– Express Publishing, 2019. – 110 p.
18. Cambridge Latin Course. Book 1. 4th edn. – Cambridge University Press, 2019. – 199 p.

19. Orberg, Hans H. *Lingua Latina per se illustrata*, Pars I: *Familia Romana* (Latin Edition). – Domus Latina, 2020, 382p.

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри _____

Протокол від _____ 20__р. №_____.

Укладач (і):

Кульчицький В.І.

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП